

Таки ФИТИ¹

КАЖУВАЊЕ ЗА АКАДЕМИК ЖИВКО ПОПОВ

Поканата со свој прилог да учествувам во подготовката на еден Зборник на трудови посветен на акад. Живко Попов, по повод 70 години од неговото раѓање, ја прифатив со големо и нескриено задоволство, од повеќе причини. Прво, Живко Попов е проминентен универзитетски професор, врвен хирург – уролог, врстен научник и истражувач, редовен член на Македонската академија на науките и уметностите, човек со неоспорни заслуги за развојот и афирмацијата на хируршките и на медицинските науки, не само во нашата земја туку и на европските простори и пошироко. Второ, ваквите атрибути на Живко Попов, му донесоа висок личен престиж и афирмација во меѓународни размери, но придонесоа и за афирмација на македонската медицинска наука, на Македонската академија на науките и уметностите, чиј член е од 2009 година, и на земјата, во целина. Трето, со акад. Живко Попов споделуваме многугодишно искрено пријателство, пријателство што трае повеќе од 30 години, пријателство исполнето со високо заемно почитување и пријателство кое, со текот на годините, континуирано се зацврстува и се продлабочува. Кога ќе се погледаат научните и професионалните перформанси на акад. Попов, паѓа во очи неговата импозантна и неверојатно широка едукација – четиригодишна специјализација по урологија на Медицинскиот факултет во Скопје, специјализација по трансплантациска хирургија на Универзитетскиот клинички центар „Хенри Мондор“, XII париски универзитет, кај професорите со светски глас, Клемент – Клод Абу и Жан Овер, докторат по медицински науки на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Медицински факултет – Скопје, диплома за продлабочени студии по хируршки науки

---

¹ Редовен професор на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет – Скопје и редовен член на МАНУ; fiti@manu.edu.mk

на престижниот V париски универзитет „Рене Декарт“, втор докторат, опција канцерологија, исто така, на V париски универзитет „Рене Декарт“, под менторство на професорот Доминик Шопен, европска диплома за трансплантациска хирургија, издадена од Европската унија на медицински специјалисти, титулата универзитетски поканет професор по уролошка хирургија, во рамките на францускиот национален контингент на професори од права класа, итн. итн. Академик Живко Попов во континуитет реализирал и реализира голем број студиски престои, тренинзи и наобразби во многу земји во светот: Србија, Словенија, САД, Франција, Швајцарија, Австрија, Израел итн., на престижни универзитети и реномирани универзитетски клиници. Како врвен и афирмиран хирург, Попов се вбројува во редот на пионерите на бубрежната трансплантација во Република Северна Македонија. Имено, Живко Попов го оформил првиот самостоен македонски тим за трансплантација на бубрези и го основал Центарот за трансплантација на бубрези при Медицинскиот факултет во Скопје. Тој извршил околу 260 успешни бубрежни трансплантации (кадаверични и од живи донатори), спасувајќи огромен број пациенти со тешка бубрежна инсуфициенција и подарувајќи им нов, многу подостоинствен и поквалитетен живот. Ова потврдува дека токму овој вид хируршки ангажман на Попов има длабока човечка, хумана димензија. Но, вистинските хирурзи не се одликуваат само со своите врвни вештини и способности да изведат комплицирани хируршки зафати и да спасат човечки животи. Комплетниот хирург мора да биде и врвен научник, со особен и специфичен фонд на знаења од неговата област, за да може да се соочи со сите компликации и ризици кои нужно ги следат тешките операции, какви што се оние, поврзани со трансплантацијата на човечки органи. Двете компоненти се интегрирани во личноста на акад. Живко Попов. За тоа сведочи и неговата импозантна научна библиографија – повеќе од 220 научни трудови (национални и меѓународни научноистражувачки проекти, научни статии објавени во респектирани медицински списанија, главно, со висок фактор на влијание (импакт-фактор), научни реферати поднесени на престижни меѓународни научни собири – конгреси, симпозиуми, советувања итн.), во голем број земји во светот. Сето ова придонело акад. Живко Попов да стане познато и респектирано име, дома и во странство, хирург и научник со кој може да се гордеат македонската медицинска наука и нашата највисока научна и

уметничка институција, МАНУ, чиј актуелен потпретседател е акад. Живко Попов.

Ова е добра пригода да кажам нешто за Живко Попов одблиску, за нашето повеќегодишно пријателство, за неговите човечки доблести и личниот интегритет. Моето познанство со Живко Попов датира од раните 1990-ти години. Како што тоа обично се случува, кога е во прашање лекарската фела, Живко Попов го запознав преку мои пријатели кои беа негови пациенти. Тоа беше период кога кариерата на Живко Попов одеше по нагорна линија и кога неговите чести престои, специјализации и работа, на престижните француски и европски универзитетски клинички центри, придонесоа тој да се формира како уролошки хирург и научник со високо реноме. Бев импресиониран од неговите постигнати резултати на професионален план, но и од неговата комуникативност, отвореноста, длабоката хуманост и од подготвеноста секогаш да разговара со своите пациенти, да ги охрабри и да ги мотивира заедно да се соочат и да се борат против болеста. Благодарение на нашите чести заеднички дружења, брзо сфатив дека во личноста на акад. Попов има една нагласена интелектуална нитка, остроумност и моќ за логично размислување и промислување на нештата, не само во доменот на неговата професионална преокупација туку и многу пошироко. Како универзитетски професор и интелектуалец тој се интересираше и за значајни општествени прашања и теми. Периодот кога се запознавме коинцидира со прогласувањето на независноста на Република Македонија и со подготовките за нејзиното монетарно осамостојување. Монетарното осамостојување беше комплексен процес, проследен со голем број ризици и неизвесности. Тогаш постоеше објективна опасност, процесот, ако добро не се обмисли, да се компромитира уште на почетокот – особено поради присуството на банки од поранешните југословенски републики кои можеа да ги „наполнат“ своите сметки со југословенски динари, кои требаше да се заменат со македонските бонови, пред официјално да се воведат националната валута – денарот. Кога ги пишувам овие редови, се присетувам дека, во една пригода, пред Живко го коментирав овој проблем. Неколку денови потоа, ми се јави Живко и ме информираше дека негов гостин ќе биде господинот Даниел Лакур, негов пријател од Париз, професор по монетарен систем на I париски универзитет и директор на Париска банка, познат француски експерт од монетарната сфера и дека е добро

да го запознаам и да поразговарам со него – ’ќе оцениш’, ми вели Живко, ’дали Даниел може да помогне со совети поврзани со монетарното осамостојување’. Набрзо потоа, во станот на Живко, се сретнав со Даниел Лакур, продискутиравме околу процесот на монетарното осамостојување и сфатив дека тој, со неговите знаења и искуство, може да биде корисен, односно да испорача значајни совети за оваа комплицирана монетарна операција. Веднаш потоа го информиравме тогашниот премиер, акад. Никола Кљусев, кој беше пријател и на Живко. Премиерот, кој воедно беше и претседател на Комисијата за монетарно осамостојување, брзо организираше состанок со својот стручен тим, на кој го покани и Даниел Лакур. Состанокот траеше долго, дискусијата беше конструктивна и вонредно корисна. Се сеќавам дека набрзо потоа го одведов Даниел Лакур и кај акад. Ксенте Богоев, тогаш, претседател на МАНУ и член на Комисијата за монетарно осамостојување. Професорот Богоев, исто така, оцени дека Даниел Лакур одлично ги познава најзначајните прашања и предизвици на монетарното осамостојување и дека, треба да се размисли за тоа, Даниел Лакур, во иднина, да се ангажира како советник на Владата. Неколку години потоа, за време на еден мој престој во Париз, се сретнав со акад. Попов, кој тогаш работеше како универзитетски клинички шеф во реномираната француска клиника „Хенри Мондор“, во Кретеј (Париз). Живко ме покани да ја посетам клиниката „Хенри Мондор“. Бев импресиониран и многу горд кога видов какви репутација и почит стекнал акад. Попов меѓу своите колеги и медицинскиот персонал на клиниката. Тогаш, во Париз, случајно, на една прошетка низ градот, го сретнавме реномираниот професор и уролошки хирург Клемент – Клод Абу, сега член на МАНУ надвор од работниот состав, кој, исто така, искрено и топло зборуваше за нашиот Живко, за неговите високи постигнувања во областа на уролошката хирургија и во областа на медицинските науки. Подоцна, во Маврово, го сретнав Попов, со неговиот француски ментор, професорот Доминик Шопен, за жал, сега покоен, со кој поминавме неколку прекрасни денови на мавровските скијачки терени. Професорот Шопен имаше само пофални зборови за Живко, посебно нагласувајќи дека благодарение нему, Македонија е вброена во редот на земјите во кои се изведуваат успешни трансплантации на бубрези според највисоките европски медицински стандарди. Сите изречени факти за Живко Попов, по логиката на нештата, резултираа со негов избор за редовен член на

МАНУ во 2009 година. Со тоа, Одделението за медицински науки на МАНУ и нашата Академија, добија во своите редови врвен научник и уролошки хирург, човек кој во целост ги исполнува строгите критериуми за членство во највисоката научна и уметничка институција на нашата земја – Македонската академија на науките и уметностите. По изборот за редовен член на МАНУ, Живко Попов, со несмален интензитет, со ентузијазам и со голема посветеност, продолжи да работи и да реализира значајни национални и меѓународни научноистражувачки проекти, во соработка со врвни странски универзитети и научни институции, со што придонесува за подигање на реномето и меѓународната афирмација на МАНУ и на македонската медицинска наука. Во 2019 година, акад. Живко Попов беше избран за потпретседател на МАНУ, со што се покажа дека тој ужива висок авторитет и почит меѓу членовите на Академијата.

На крајот, сакам да му го честитам 70-тиот роденден на нашиот Живко Попов, да му посакам добро здравје и уште многу години успешна и плодотворна творечка активност.